

Embedsmandstur i det sydfynske

Johannes Balslev og Brødrene Mortensen viser Birkholms herligheder frem

I nogle flotte septemberdage var en kreds af embedsmænd – og kvinder – på besøg på Strynø og Birkholm

Skov- og Naturstyrelsen er forvaltningsmyndighed med ansvar for §4-støtten (ø-støtte), men selv om det i høj grad er denne styrelse, der sagsbehandler §4-ansøgninger, så er der et bagland af embedsmænd fra relevante ministerier og styrelser, som kan høres i denne forbindelse, og som Sammenslutningen af Danske Småøer kan gå til, når vi har spørgsmål og sager, vi ønsker en dialog om. Disse embedsmænd inviterede Skov- og Naturstyrelsen på et ø-besøg.

Strynø – et helårssamfund med 200 beboere

På Strynø tog repræsentanter fra Beboerforening og Bosætningsgruppe imod med kaffe, kage og en fortælling om især forsommerens bosætningsarbejde. Men også historien om øens nye frivillige beredskab, samt planerne for 4 nye ældrevenlige boliger, blev fortalt. På en rundtur i Strynø By blev deltagerne fortalt om øens historiske udvikling, men fik også et indblik i øens aktuelle sociale miljø. Det blev til en tur i Strynø's puljeinstitution, „Skattekasten“, hvor børn fra 0-8 år tilbydes pasning. En ordning, der kun kom op og stå pga. forældres stædighed, medarbejderes fleksibilitet og

kommunal lydighed. På skolen fortalte Erik Schreiner Hansen om dagligdagen i en ø-skole og om hvordan man for en spinkel økonomi alligevel får tingene til at køre. Og om hvordan elevtallene svinger fra år til år.

Et formål med disse embedsmandsture er også at besøge nogle af de projekter, der har modtaget §4-støtte. Et besøg på en nyanlagt bærplantage, hvor det er planen at etablere en decideret produktion af kvalitets-syltetøj, gav sig godt ud i den spæde september-sol og et besøg på „Øhavets Smakkecenter“, der gennem tiden har nydt godt af støtte til flere projekter, som sydede af aktivitet pga. lejrskolebesøg og et hold

Fortsættes på bagsiden

Ø-skolerne under staten?

Kommentar af
Henry Larsen

På alle 27 småøer har der været skole. Ja, i „stråttæktiden“ var der på de større øer flere skoler. Efter at Struer Kommune nedlagde Venø skole med udgangen af sidste skoleår, så er der nu kun skoler tilbage på 11 øer. Er det et problem? Behøver småøerne at have en skole? Ja – selvfølgelig! Det burde slet ikke være til diskussion. Øerne skal ikke kun være pensionist-øer. De skal være levesteder for alle aldersgrupper. Skolen er afgørende for, at børnefamilier vil bo på en ø. Men skolen er også vigtig for øens kulturliv, og lærerne er ressourcepersoner for øen. Derfor skal vi ikke alene bevare de eksisterende skoler. Vi skal også have genetableret nogle af dem, der til stor skade for udviklingen, er blevet nedlagt.

Men det er ikke lige den vej udviklingen går. Gang på gang har vi set, at når børnetallet på en ø er lavt (og det går jo op og ned), så benytter kommunen lejligheden til at lukke skolen. Så har man en gang for alle sikret sig, at børnefamilier holder sig væk. Og i de senere år er det næsten blevet en fast regel, at ø-skolerne er i spil, hver gang der er budget-forhandlinger. Der bliver hugget lidt her og der. De ældste klasser bliver flyttet til fastlandet, skolelederstillingen nedlagt. Eller som det nu skete på Venø, skolen nedlægges.

Det er deprimerende og en alvorlig kold spand vand at få i hovedet for de mange ildsjæle på øerne, der gør en stor indsats for at fremme tilflytningen til deres ø.

Derfor er det nuværende system ikke godt nok. Nu bliver der godt nok sagt, at når kommunerne bliver større, så kan de bedre magte at have øer. Det er jeg desværre ikke overbevist om. For det første har vi ikke i øjeblikket erfaring med, at øer der tilhører større kommuner får en bedre behandling end dem i de små landkommuner. For det andet har jeg ikke hørt nogen garantere, at der bliver større økonomisk råderum i de kommende større kommuner. Derimod er det blevet sagt, at større kommuner lettere kan tage upopulære beslutninger, som f.eks. at

nedlægge skoler. Den slags udtalelser er jo ikke ligefrem betryggende for en øbos nattesøvn.

Derfor er det nu, hvor der planlægges en ny kommunal struktur, at vi må på banen og komme med vore ideer til sikring af skolerne fremover. Jeg mener, vi meget seriøst bør drøfte, om vi skal arbejde for at få ø-skolerne lagt direkte under staten/undervisningsministeriet. Et sådant forslag rejser naturligvis en masse spørgsmål. Spørgsmål, som det her og nu, er umuligt at svare på. Det vil kræve en større udredning. Men lad os lige vente lidt med det. Vi skal allerførst have afklaret: Er der interesse blandt forældrene, og øboerne i øvrigt, for at Ø-sammenslutningen rejser dette forslag overfor Folketinget?

På det netop afholdte skolebestyrelsesseminar på Hjørnø var der stor tilslutning til ideen, men der skal naturligvis være opbakning fra en større kreds, før vi kan sige, at vi har baglandet i orden. Jeg vil derfor opfordre til, at I drøfter det i skolebestyrelser og i beboerforeninger. Også på de øer som ikke har en skole. Hvad er jeres holdning?

Vi vil gerne have en tilkendegivelse fra ø-repræsentanterne på vores repræsentantskabsmøde d. 6.-7. november.

Repræsentantskabsmøde 2004

I dagene fra d. 6.-7. november afholdes det årlige repræsentantskabsmøde i Sammenslutningen af Danske Småøer. Det foregår i Odense og hovedtemaet for mødet er „Visioner for de små øer på lang sigt“. Hanne W. Tanvig, leder ved Center for Forskning og Udvikling i Landdistrikter (CFUL), kommer og holder et oplæg om trends i den regionale udvikling og de muligheder det giver de små øer. Det kan danne basis for en god debat om, i hvilken retning vi ønsker udviklingen skal gå i de små ø-samfund og hvad vi selv kan gøre for at styrke en positiv udvikling.

Men ellers vil mødet også være ramme for en generel politisk debat samt den traditionelle ø-runde, hvor der fortælles om siden sidst på de små øer.

cj

KALENDER 2004-2005

29.-31. oktober:	Købmandsseminar på Tunø
1. november:	Ansøgningsfrist til §4-midlerne (ø-støtten)
6.-7. november:	Repræsentantskabsmøde i Odense
8. november:	Ansøgningsfrist til LEADER+
15. november:	Deadline på Ø-posten 106
1. marts:	Ansøgningsfrist til §4-midlerne (ø-støtten)
28. maj:	Generalforsamling på Egholm

Så fik Fur sit bryghus

Den 30. september, 2004, kl. 13.00 klippede formand for Folketingets Ø-kontaktudvalg, Inger Støjberg, den røde snor over og tændte for bryggeri-funktionen på Fur Bryghus

Dermed indledtes en ny æra på Fur. Fra ca. 1908 til midt i 1960'erne, var Fur lukket land for alt salg af spiritus. Midt i 1960'erne fik købmændene lov til at sælge øl, men først efter kommunesammenlægningen i 1970, blev der igen åbnet for egentlige spiritusbevillinger. Og nu bliver der ikke bare solgt spiritus på Fur, nu bliver der også brygget øl. Det er ejeren af Damolin, et af Furs molér-værker, Direktør Mogens Fog og hans kone Mildred, som har etableret et bryggeri i en gammel molér-fabrik på Knuden. Selve fabriksbygningen er en meget smuk træbygning, som er arkitekttegnet og bygget i 1926. Bygningen er bygget efter de gamle håndværker-traditioner, hvor tingene blev tappet og naglet sammen. Bygningen er meget smukt og nænsomt restaureret, så det gamle håndværk stadig ses. Inde i det har familien Fog installeret et bryggeri. På første salen er der etableret en restaurant, hvor de vil servere lette anretninger. Ved siden af er der en pejsestue, hvor man kan nyde en eller flere af husets 5 forskellige øl. Restauranten er ikke åben hele året, men man kan se åbningstider på www.furbryghus.dk. De regner med at brygge 10.000 liter øl om ugen! Så meget øl kan vi jo ikke selv drikke, så vi håber at rigtig mange vil lægge vejen forbi Fur, og omkring 1. november skulle det første øl være klar til salg i butikkerne rundt om i Danmark.

Det er lidt af en solstråle-historie for Fur. Som Inger Støjberg, formand for Folketingets Ø-kontaktudvalg, sagde i sin tale, så er det ikke hverdagskost, at der åbner nye produktionsvirksomheder op på de danske småøer. Familien Fog fortjener stor ros for dette initiativ. Der skal efter min mening stor fantasi, stort mod, meget energi og vist nok en stor pose penge, til gå i gang med et sådant projekt. Det er af overordentlig stor betydning for en ø som Fur, at få etableret en sådan virksomhed. Stort set hele etableringen er foretaget af Furs håndværkere og det personale, som er ansat er også fastboende furboere. Jeg er sikker på, at Fur Bryghus vil være af stor betydning for os og for turismen på Fur.

Holger Lundgaard, Fur

Skolebestyrelser på seminar

Skolebestyrelserne fra fire danske småøer, Agersø, Tunø, Anholt og Omø, havde sat hinanden stævne på Hjarnø, hvor Sammenslutningen af Danske Småøer afholdt seminar for skolebestyrelser på ø-skoler. Der var desværre ikke noget stort deltagerantal, men til trods for det, fik vi, der deltog, en god og arbejdsom weekend.

Fredag aften blev brugt til at præsentere os for hinanden og fortælle lidt om, hvad der foregik på de enkelte skoler.

Lørdag formiddag skulle vi forsøge at redde ø-skolerne! Resultatet af et gruppearbejde på tværs af skolerne udmøntede sig i en model til en ny skolestruktur for ø-skolerne. Vi diskuterede på livet løs, hvilke aspekter der var i, at alle ø-skolerne blev underlagt staten. Spørgsmålet er jo, hvordan det vil gå med ø-skolerne efter en kommunesammenlægning. Vi er mange, der frygter nedskæringer og lukninger, hvis ø-forståelsen i de nye kommunalbestyrelser kan stå på bagsiden af et frimærke med store typer – der bliver alt for langt fra byrådene til øerne. Vi tror, at en statsmodel vil sikre ø-skolerne, hvis der samtidig lovgives på området.

Modellen er rundsendt til alle ø-skolerne, og på hver ø skal „folkets røst“ høres for at få alle ud- og indvendinger, der måtte være, med. Inden 1. november skal de enkelte skolebestyrelser melde tilbage til „Sammenslutningen af Danske Småøer“, der står for den videre behandling af sagen.

Lørdag eftermiddag blev vi aktivt underholdt af teatergruppen LOPOdeVega, der opførte et stykke totalteater om „mobning“. En spændende måde at se på mobning på. Jeg var f.eks. medlem af en tipsklub og slap derfor for at blive mobbet.

Søndag formiddag var vi til foredrag med Ole Flemming Pedersen. „Børn i en fortravlet voksenverden“ var temaet. Den mand er hylende morsom, alvorlig, dygtig, seriøs og har nogle rigtig gode og lidt skæve indgangsvinkler til, hvordan vi voksne kan opdrage vores børn uden at råbe og skrig. Et eks.: Er poden ved at samle vasketøj i et hjørne af værelset, så hæld resten af snavsetøjet fra vasketøjskurven oveni og ros barnet for det glimrende sted, han har fundet til vasketøj.

I øvrigt er det uhyggeligt så mange børn, der udsættes for omsorgssvigt. Tænk at nogle forældre kan finde på at sende deres barn i børnehave kl. 6.30, for derefter selv at tage hjem og spise morgenmad – i fred!!! Det ser vi jo da heldigvis ikke på øerne – eller??

Ind i mellem alle programpunkterne blev der tid til en hyggestund, hvor stort og småt om ø-livet og ø-skolelivet blev vendt. Søndag drog vi mætte i både hoved og mave tilbage til vores øer.

*Steen Sejersbøl Nielsen,
Formand for Skolebestyrelsen, Omø Skole*

Status over LEADER+ på småøerne!

LEADER+ er en EU støtteordning, der på småøerne kan søges til projekter inden for jordbrug og IT-distancearbejdspladser. Programmet løber frem til udgangen af 2006, hvor det er muligt at søge tilskud til projekter.

Lidt over halvvejs i programperioden er der brugt knap to tredjedele af de afsatte projektmidler. På de følgende sider kan læses en kort beskrivelse af nogle af de støttede LEADER+ projekter. Man vil hurtigt kunne se, at det er jordbrugsrelaterede projekter, der har opnået støtte. Grunden til det er ganske simpel: Antallet af ansøgninger, der har haft et IT-relateret indhold, har kunnet tælles på 1-2 fingre. Har du en idé, så kontakt Småøernes LEADER+ aktionsgruppe via Claus Jensen på 62 51 39 93 eller cj@danske-smaaoer.dk. Men ellers er det også et godt udgangspunkt at læse småøernes LEADER+-handlingsplan, som kan findes på www.danske-smaaoer.dk.

Landbrugsseminar, Strynø

Landbrugsseminaret blev afholdt på Strynø den 21. og 22. februar 2003, hvor der blev sat fokus på lokale kvalitetsfødevarer. Seminaret havde deltagelse af 23 heltids- og fritidslandmænd, der hørte på inspirerende indlæg om alt fra erfaringer med kvalitetsfødevarer på Bornholm til fødevarerelovgivning og ikke mindst informationer om LEADER+. Deltagerne fik rig lejlighed til at snakke indbyrdes og udveksle erfaringer, samt drøfte småøernes fødevarereproduktion og afsætning. I starten af 2005 afholdes et lignende arrangement – så hold øje med Ø-posten for nærmere informationer.

Kontaktperson: Claus Jensen, Tlf.: 62 51 39 93, E-mail: cj@danske-smaaoer.dk

Økologisk æblecider, Fejø

Kai Winter fra Fejø har modtaget støtte til diversificering af traditionelt æbleavl. Projektet skal vise, at det kan lade sig gøre ikke kun at omlægge fra traditionelt landbrug til frugtavl, men at gå et skridt videre med forarbejdning af æblerne til et højværdi-produkt. Projektet går ud på at fremme plantning af cider-æbletræer på Fejø samt andre småøer. De specielle cideræbler giver sammen med traditionelle æbler

et unikt kvalitetsprodukt. Cideren, der er økologisk og uden tilsætningsstoffer samt sukker, er den første „rigtige“ danskproducerede økologiske cider på markedet, netop fordi den baseres på de helt specielle franske cider-æbler dyrket på småøerne. Ved plantning på flere øer opnås forskellige typer cider, med hver deres egenspecifikke præg og navn. På nuværende tidspunkt er 7 frugtavlere fra Fejø, Askø og Strynø indgået i samarbejdet om plantning af cider-æbler og produktion af økologisk æblecider.

Kontaktperson: Kai Winter, Fejø, Tlf.: 54 72 21 21, E-mail: kai@kernegaarden.dk

Mobilt produktionskøkken, Skarø

Salg af marmelade eller andre fødevarer, der er fremstillet i ens eget køkken er ikke lovligt – det mobile produktionskøkken fra Martin Jørgensen, Skarø, kan afhjælpe problemet. Den største hindring for at komme i gang med speciel produktion af fødevarer er, at der skal være levnedsmiddelgodkendte forarbejdningsfaciliteter, der ofte er alt for dyre at etablere, når der samtidig skal dyrkes råvarer, produktudvikles samt markedsføres. Produktionskøkkenet vil dermed hjælpe små fødevarereproducenter i gang og fremme produktion af kvalitetsfødevarer fra de danske småøer. I køkkenet kan produceres alt fra marmelade, krydderolier, is til saft – det er kun ens fantasi og kulinariske kunnen der sætter grænser. Køkkenet står klar til at komme rundt til småøer fra sommeren 2004, og kan lejes for et beskedent beløb.

Kontaktperson: Martin Jørgensen, Skarø, Tlf.: 62 20 12 01, E-mail: mej@biosynergy.dk

Fødevarereproduktionsfællesskab – forundersøgelse, Fejø

„Spirekassen“ er et fællesskab om lokal produktion og afsætning af økologiske fødevarer, som er ved at tage form på Lolland med Småøer, og er således et tvær-regionalt projekt.

Projektet „Strynø Marmelade“ vil ikke blot dyrke råvarerne

Ø-lamsprojektet i Det Sydfynske Øhav ønsker at markedsføre. Det markedsføres primært direkte til de potentielle kunder.

, men også stå for forarbejdningen af et kvalitetsprodukt

re lammekødet som det særlige kvalitetsprodukt det vitterlig
er, f.eks. til Dansk Naturfredningsforenings medlemsskare

Småøernes nye LEADER+ koordinator

Småøernes LEADER+ aktionsgruppe har fra d. 5. november ansat Morten Priesholm som vores nye LEADER+ koordinator

Morten er uddannet landbrugstekniker og har i flere år arbejdet med projekter indenfor det økologiske landbrug. Han har været med til at starte og gennemføre mange projekter sammen med landmænd og gartnere, og han ved en masse om idéudvikling, ansøgninger, projektstyring, budgetter, succés mål og produktudvikling. Nu skal hans erfaringer og kundskaber komme os til gavn. I sit nuværende arbejde som konsulent i Økologiske Landsforening har han meget kontakt med myndigheder, konsulenter og forskere, og han er vant til at færdes både på de bonede gulve og i stalden. Morten Priesholm får kontor på privatadressen i landsbyen Hadbjerg syd for Randers. Men Morten er parat til at bruge mange timer på øerne sammen med mennesker med gode ideer og gå-på-mod. Et stort velkommen til Morten!

Claus Jensen

Ved at gå sammen i et AMBA ønskes at styrke den lokale øko-fødevarerproduktion samt at undgå den lange transport, som er forbundet med de kendte distributionsformer med deraf følgende CO2 belastning af økosystemerne. På sigt skulle „Spirekassen“ kunne udvikle 2-5 arbejdspladser inden for administration og markedsføring, grøntsagsproduktion og distribution. Forundersøgelsen afdækker det lokale ressourcegrundlag før etablering og anviser en strategi til virkeliggørelse over en 2 årig periode samt videreudvikling de næste 5 år.
Kontaktperson: Anne Moloney, Fejø, Tlf.: 54 71 33 74, E-mail: moloney@fejoe.dk

Ø-lam projekt Sydfynske Øhav

Projektet har til formål at skabe et unikt landbrugsprodukt fra de danske småøer, som både kødkvalitetsmæssigt og moralsk har en høj værdi. I et samarbejde mellem Danmarks Naturfredningsforening (Skovsgaard), og Øhavets Smakkecenter afgræsses strandenge og lignende arealer på øer og holme i det Sydfynske Øhav med får og lam. Lammene

afsættes som „Ø-Lam“ til Danmarks Naturfredningsforenings medlemmer, via medlemsbladet „Natur og Miljø“. Projektet tænkes udvidet til øvrige danske småøer i et samarbejde med DN, hvis det bliver en succes. Kontaktperson: Øhavets Smakkecenter, Torben Bürgel Nielsen, Strynø, Tlf.: 62 51 55 99, E-mail: torbenbyrgel@mail.tele.dk

Strynø Marmelade

„Strynø marmelade – Et økologisk ø-produkt“ er et projekt, der har til formål at skabe en lokal Strynø-produktion af lokale råvarer og derved skabe arbejdspladser, omsætning og liv. Der er tale om et pilotprojekt, der skal vise, at det kan lade sig gøre at få en rentabel indtjening på en mindre ejendom. Det hele bygges op omkring „jord til bord“ konceptet, ved at der plantes 1 ha med forskellige bærbuske som anvendes til økologisk marmelade, der fremstilles efter gamle opskrifter. I en gammel kostald indrettes produktionslokale, hvor frugten forarbejdes til et kvalitets ø-produkt, som hovedsagligt skal markedsføres hos delikatessefor-

Fortsættes på næste side

Forsat fra forrige side
retninger i større byer.

Kontaktperson: John Sørensen,
Strynø, Tlf.: 62 21 13 39, E-mail:
john@sydhavet.dk

Æblets Dag på Fejø

Dette arrangement er med til at markedsføre og styrke Fejø's position som producent af kvalitets-frugt. Det er en markedsdag og en kulturel begivenhed, som med udgangspunkt i Fejø's frugt, også fastholder fokus på Fejø som et aktivt og innovativt lokalsamfund. „Æblets Dag“ er således også en del af de bosætnings- og udviklingsstrategier, der arbejdes med på Fejø.

Kontaktperson: Birgitte A. Pedersen,
Fejø, Tlf.: 54 71 36 16, E-mail: fejoeforsoeg@mail.dk

Småøernes Fødevarer-netværk

Dannelse af et fødevarer-netværk på tværs af de 27 øer, der skal samle de små producenter af kvalitetsfødevarer for samlet at markedsføre produkterne på såvel markeder, via brochurer samt hjemmeside. Allerede nu kan netværkets hjemmeside besøges på www.oespecialiteter.dk. Man hører meget gerne fra interesserede, der ønsker at deltage i netværket.

Kontaktpersoner: Martin Jørgensen,
Skarø, Tlf.: 62 20 12 01, E-mail:
mej@biosynergy.dk

Kai Winter, Fejø, Tlf.: 54 72 21 21, E-mail: kai@kernegaarden.dk

Formidling af frugtavl-forsøg

Projektet vil opsummere den viden, der er resultatet af års forskning på Fejø Forsøgsplantage og formidle denne til jordbrugere på de små øer. Jordbrugere på de små øer er som regel af en så beskeden størrelse, at det kan være svært at leve af kornavl og animalsk produktion. Dette projekt ønsker at formidle erfaringerne i en „populær“ form til inspiration for jordbrugere, der ønsker at lægge om.

Kontaktperson: Birgitte A. Pedersen,
Fejø, Tlf.: 54 71 36 16, E-mail: fejoeforsoeg@mail.dk

Charlotte H. Hansen & Claus Jensen

LEADER+
er et EU-initiativ, der
arbejder for at fremme
en bæredygtig udvikling
i de europæiske
landdistrikter

Eigg – et skotsk ø-samfund

Skotske toner fyldte luften da de besøgende europæiske øboere ankom til Eigg

Som når de danske småøer mødes, så oplever man også i mødet med andre europæiske øer, at man har mange fælles problemstillinger og udfordringer; og så alligevel er meget forskellige. Sådan var mødet med en skotsk småø også, da Eigg var vært for ESIN's årlige konference

Eigg ligger en times sejlads fra det skotske fastland, lige syd for den store ø, Skye. Den første forskel, der falder i øjnene, er den fantastiske natur. En grøn, bjergrig ø, hvor ca. 80 beboere lever et liv med landbrug, kunsthåndværk, turisme og servicefag, som hovederhverv. Som man også ser det på mange danske småøer, så har man også her et meget sammensat arbejdsliv. F.eks. på de små husmandsbrug, hvor man måske i vinterperioden, hvor

aktiviteterne i marken er beskedne, har skovarbejde og man i turistsæsonen lejer værelser ud.

Men udover den rige natur, så falder en anden ting også i øjnene. Mange af de skotske øer har gennem tiderne været privatejet og er det stadig. Til så sent som i 1997 var Eigg i privat eje. Men da tog beboerne i samarbejde med regionale myndigheder initiativ til at skaffe midler til at købe øen, således at Eigg i dag er ejet af en fond, hvor beboerrepræsentanter har sæde og indflydelse.

Til forskel fra Danmark, så har temaer som f.eks. energiforsyning og affaldshåndtering høj prioritet på de skotske øer. Hvor vi i Danmark er forvænt med, at den slags er en selvfølge og organiseret af myndigheder og elseskaber, så forsynes man i de

Europæiske ø-organisationer styrker samarbejdet

Fra at være et netværkssamarbejde mellem småø-organisationer fra hhv. Danmark, Irland, Finland, Frankrig, Skotland og Sverige, så har ESIN nu dannet en egentlig organisation med vedtægter og formålsparagraf

Det foregik på den europæiske småø-konference, der fandt sted for 4. år i træk, denne gang på den skotske ø, Eigg. Konferencen var primært et arbejds møde, hvor det altovervejende tema var formaliseringen af det europæiske samarbejde. En anden vigtig opgave var at organisere det videre arbejde i det fælles Interreg-projekt. Men der er også blevet skabt en tradition for en såkaldt „åben dag“, hvor lokale øboere også er inviteret til oplæg og debat. Der var bl.a. oplæg af den skotske minister med ansvar for de skotske øer, Lewis MacDonald, ESIN's formand, Bengt Almkvist og ikke mindst Jean-Didier Hache fra CMPR og Island Commission, de store øers interesseorganisation. Sidstnævnte inviterede ESIN til et tæt samarbejde, hvilket kan være værdifuldt, da CMPR og Island Commission har en stor indflydelse på de bonede gulve i EU.

cj

Referater og resolutioner kan læses på www.danske-smaaoer.dk

skotske husstande f.eks. med strøm fra dieselgeneratorer. Men så interesserer man sig i det skotske ø-netværk sig til gengæld meget for alternative løsninger på energi-området, så øerne kan blive selvforsynende, med f.eks. solenergi og bølgekraft.

Men er der forskelle, så er der også ligheder. Gæstfriheden er i hvert fald ikke mindre på de skotske øer end de danske. De besøgende øboere fra andre egne af Europa nød godt af den skotske gæstfrihed.

Claus Jensen

Besøg Eigg på www.isleofeigg.org

*

Projektsamarbejde med europæiske ø-organisationer

I foråret 2004 fik ESIN tilsagn om midler fra EU's Interreg IIIC-program. Projektet går ud på at finde og videreformidle de bedste eksempler på fremadrettede initiativer indenfor 3 overordnede temaer: Kulturelle initiativer, bæredygtig udvikling og offentlig service. Ved mødet på den skotske ø, Eigg, blev mere konkrete indsatsområder besluttet analyseret. Deriblandt udviklingsplaner, boligpolitik, skoler, sygdomsberedskab, nytænkning indenfor landbrug, infrastruktur, kulturel

udveksling, turisme, mv. Formålet med kortlægningen er at videreformidle den bedste praksis indenfor områderne, dels til ø-organisationernes egen inspiration, men ikke mindst for at vise politikere og embedsmænd, at øerne har udviklingspotentialer og at tingene måske kan gøres på en anden og bedre måde. Projektet afsluttes med en konference i 2007 og resultaterne skal gøres tilgængelige på tryk og/eller elektronisk.

cj

Forsvinder ø-støtten til landmænd?

I Landbrugsavisen af d. 24. september kan man læse, at i EU-kommis-sionens udkast til en ny forordning, ser det ud til, at landmændene på øerne mister ø-støtten (bjergbondestøtten) fra 2007. Jeg har talt med Rita Munk i Fødevareministeriet, som er meget tæt på de forhandlinger, der foregår. Hun er meget forundret over bemærkningen i Landbrugsavisen. Ifølge hende står der intet i forordningsteksten, der udelukker øer fra at få ø-støtten fremover. Rita Munk understreger, at det ikke på nuværende tidspunkt er afklaret om ordningen skal fortsætte uændret, eller om der skal finde en ny udpegning sted.

Henry Larsen

Bredbånd og telemedicin

Der er to initiativer i gang i det fynske, hvor fokus er på de muligheder som en solid bredbåndsforbindelse giver de små øer. I et fælles Interreg-projekt med deltagelse af de skandinaviske lande og Baltikum, Baltic eHealth, samles erfaringerne med brug af telemedicin og et samarbejde om dette på tværs af landegrænser søges etableret. Kort og groft fortalt, så handler det om, at den medicinske kompetence højnes i landdistrikter og på øer, ved at bl.a. provinshospitaler, lægehuse, mv. kan søge viden og være i tæt kontakt med de større specialiserede hospitaler og behandle via telemedicinske værktøjer.

Samtidig har Fyns Amt iværksat en analyse af behovet for en forbedret digital infrastruktur på de 9 fynske småøer, samt hvordan en sådan kan organiseres bedst og billigst. Også her vil der være fokus på om man i sygdomsberedskabet og i sygdomsforebyggende arbejde på øerne kan have gavn af en god internetforbindelse. Det har vist sig, at på trods af, at mange af de fynske øboere rent faktisk allerede i dag kunne få adgang til en hurtigere internetforbindelse, så er det kun et fåtal, der har benyttet sig af muligheden. Men det vil være for snævert blot at fokusere på behovet i dag. Det er vigtigt også at forberede sig på i morgen. Når vi vil tiltrække nye beboere til de små øer, så vil øer uden en fornuftig digital infrastruktur nemt kunne blive tabere i kampen for nye øboere. For det bliver mere og mere udbredt at betragte en hurtig adgang til internettet som en selvfølge på linie med vand i hannerne og strøm i stikkontakten. Og med en fremtid, hvor der f.eks. bliver længere til de kommunale myndigheder, er internettet en oplagt mulighed for borgeren at være i kontakt med myndigheder, mv.

Sammenslutningen af Danske Småøer er samarbejds- og sparringspartner i de nævnte initiativer.

Claus Jensen

Forsat fra forsiden

tyske bådebyggerlæringer. Det viste, at pengene arbejder!

Om eftermiddagen havde Ø-sammenslutningens repræsentanter lejlighed til at føre en god debat med embedsmændene under temaet: „Strukturreformen og de små øer“. Henry Larsen, formand for Sammenslutningen af Danske Småøer, lagde vægt på vigtigheden af at finde en fornuftig fremtidig finansiering af færgedriften. Sammenslutningen vil være bekymret, hvis den statslige støtte til kommuner gives som generelle tilskud, som det er foreslået. Sammenslutningen er bange for, at de små ø-skoler vil være yderligere i farezonen for nedskæringer i en større kommune og foreslog at man indførte en støtteordning til de kommuner, der opretholder skolerne på de små øer. Endelig slog Henry Larsen et slag for, at man påbød kommuner at nedsætte ø-udvalg. Og gerne med mere ansvar og kompetence end de har i dag.

Birkholm – den mindste ø i Ø-sammenslutningen

Selvom birkholmere og strynboere gennem historien faktisk har haft en del med hinanden at gøre, så er det noget besværligt at rejse mellem de to øer, hvis man ikke selv har båd. Men da fredagen bød på et Birkholms-besøg,

så gjordes turen med Fyns Amt's nybyggede kreaturpram „Yrsa“ (i øvrigt opkaldt efter Birkholm-ko med Strynø-aner). Undervejs blev der fortalt om Fyns Amts græsningssprojekt på de små øer og holme, der er et led i naturplejen i øhavet.

På Birkholm blev der taget godt imod af oldermand, Johannes Balslev, og Frede og Morten Mortensen, Birkholms fiskere. På den lille, fascinerende flade ø med den smukke landsby er der reelt kun 5 helårsbeboere, så det var åbenbart for de besøgende, at udfordringerne er af en anden karakter end på en større ø som Strynø. Det alt for korte besøg på øen bød på en rundtur, hvor øens historie levende blev fortalt godt krydret med anekdoter. I øens storhedstid levede ca. 70 mennesker på Birkholm, men i dag er Birkholm overvejende et fritids-samfund. Brødrenes fiskeri og øens postbåd udgør det eneste erhverv.

Under frokost diskuteredes da også øens potentiale som helårs-samfund. I dag besejles Birkholm fra Marstal, men egentlig ligger øen blot 15-20 min. sejlads fra Tåsinge. Øen må kunne tiltrække beboere, der helt eller delvist kan etablere sig med en hjemmearbejdsplads, og som selv kan transportere sig til øen. Johannes Balslev bragte også et tema på banen, som han mener, at man må forberede sig på, nemlig

klimaforandringer. Allerede i dag er en ø, som Birkholm, afhængig af stærke diger, og selvom forhøjet vandstand, som følge af klimaforandringer, måske ikke er en akut problematik i vores generation, så vil det blive det i en ikke så fjern fremtid. Og øerne vil ikke selv være i stand til at skaffe en omfattende finansiering til digebyggeri.

Efter de to dage med et intensivt program, var der enighed om, at det havde været en god tur. Og i Ø-sammenslutningen er det naturligvis håbet, at man tager hjem med et større indblik i de udfordringer og muligheder, som de små ø-samfund står overfor. Og ikke mindst, at der også er forskelle øerne imellem. Søren Strandgaard, Statskovrider og chef for forvaltningen af §4-støtten, synes også turen var god og sender en tak. Som han siger: „Det er vigtigt at, øer, i lighed med Strynø og Birkholm, er åbne for omverdenen og er positive overfor besøgende. Og vi oplever også, at øerne, generelt, er gode til at hjælpe med at lave forarbejdet i forbindelse med den slags besøg. Det er rart at føle sig velkommen!“.

Claus Jensen

Ø-POSTEN

Nyheder fra Sammenslutningen af Danske Småøer. ISSN-0105-4325.

Ø-Postens spalter er åbne for alle; artiklerne er ikke nødvendigvis udtryk for Sammenslutningen af Danske Småøers holdninger. Indsendte artikler bedes ikke overstige 1500 anslag.

Redaktion: Sammenslutningens bestyrelse
Henry Larsen, Sejerø, ans.v.h. 59 59 01 67
Dorthe Winther, Omø 58 19 91 80
Ole Aagaard, Orø 59 47 04 10
Martin Jørgensen, Skarø 62 20 12 01
Linda Thøgersen, Venø 97 86 80 22
Ove Hjort Nielsen, Mandø 75 44 58 86
Jytte Fischer, Agersø 58 19 82 32
Ove Axelsen, Egholm 98 17 49 69
Redaktør: Claus Jensen
Layout: Erik Steenstrup Dyhr
Foto: Claus Jensen, Fur Bryghus, Økologisk Landscenter

Ø-Posten udgives med tilskud fra Skov-og Naturstyrelsen og EU's Strukturfonde.
Annoncer: 4,00 kr. pr. sp.mm.
Tryk: Lito Tryk Svendborg
Oplag: 3100
Redaktionen afsluttet 6. oktober 2004
Abonnement: 100 kr. pr. kalenderår.
Ø-Posten:
Sammenslutningen af Danske Småøer
Strynø Brovej 12, 5900 Rudkøbing
Tlf. 6251 3993 Fax. 6251 3996
E-mail: sekretariatet@danske-smaaoer.dk
Internet: www.danske-smaaoer.dk

Sammenslutningen

af Danske Småøer